

INFORMATIKA ALKALMAZÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A LOGISZTIKÁBAN

Horváth Sándor¹

Az informatikai hadviselés egykorú a fegyveres küzdelemmel. Az információ megszerzése, feldolgozása és továbbítása mindig nagy jelentőséggel bírt. Napjainkban a személyi és professzionális számítógépek robbanásszerű fejlődésével ez a tudomány a következő főbb számítógépekre alapozott témákból épül fel, pl.:

- Számítógép architektúrák,
- Operációs rendszerek,
- Számítógép hálózatok,
- Adatbázisok,
- Programozási nyelvek,
- Multimédia alkalmazások,
- Egyéb alkalmazások.

A 1980-90-es években az informatika jelentős tért hódított a Magyar Honvédségben, de igazi rangját sohasem érte el. A probléma, véleményem szerint a személyi állomány szemléletében keresendő. E cikk megírásakor a célom, ennek a szemléletnek a formálása volt

Az informatika tudományának alkalmazása nem a honvédség informatikai szervezeteinek feladata, hanem minden katonának és honvédségi közalkalmazottnak, akinek feladatköre azt megköveteli. A rádiótechnikai csapatoknál az 1960-as évek óta alkalmaztak informatikai rendszereket. A "VOZDUH" névre keresztelt rendszer a rádiólokátorok által kinyert elsődleges légtér-információt volt képes feldolgozni és automatizáltan továbbítani a különböző vezetési szintek között, illetve a

---

¹ Horváth Sándor mk. százados, MH Logisztikai Főigazgatóság, mb. Informatikai osztályvezető

kiszolgált aktív fegyvernemek (pl.: Lé.rak. és Vad.rep. csapatok) felé. A légtér információk kívül vezetési parancsok is továbbíthatóak voltak. Az alkalmazás nagysága abban rejlett, hogy az adatok a rendszeren belül a hagyományos, ún. tervtáblás módszernél egy nagyság renddel pontosabban és gyorsabban voltak.

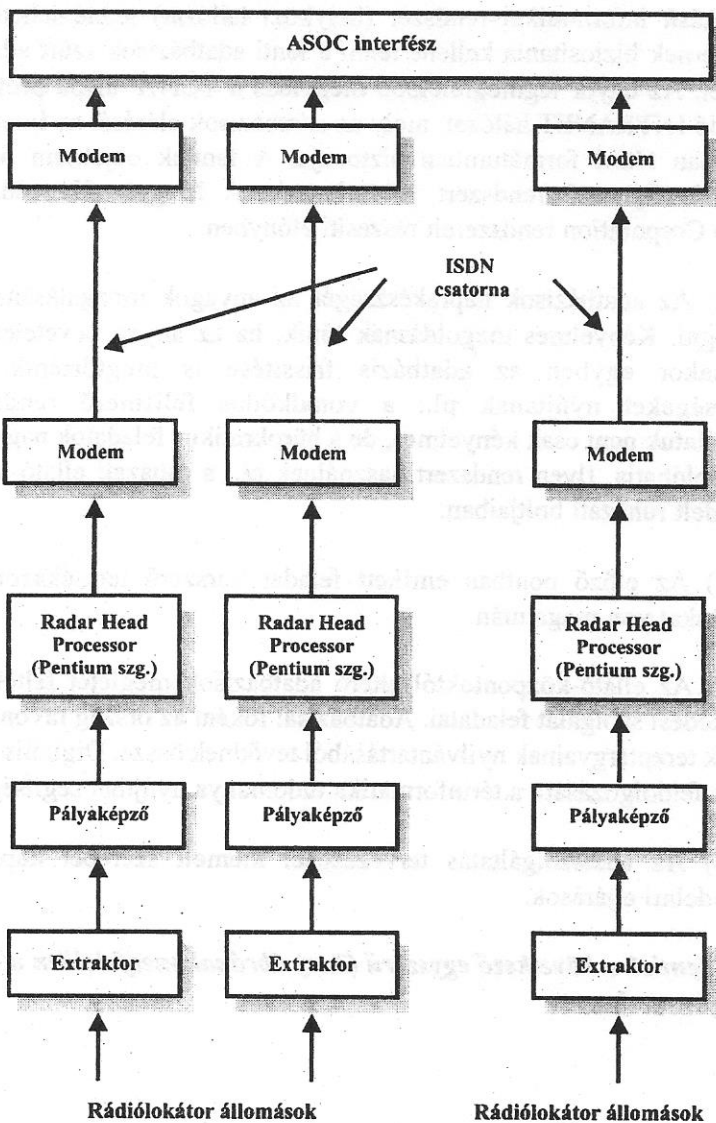
A rendszerváltás után több hazai törekvés született az előbb említett rendszer fejlesztésére, modernizációjára. 1998. december 31-ig működésbe lép egy új, "ASOC" néven emlegetett informatikai program. Szembetűnő, hogy a megvalósítását PC (Personal Computer) egyszerű hálózatba kapcsolásával oldották meg, önállóan fejlesztett protokoll program kifejlesztésével. Az "ASOC" rendeltetése ugyanaz maradt, mint a "VOZDUH" rendszeré, de modernebb megoldást nyújt a légtér információk továbbításában, és illesztő felülettel rendelkezik a NATO hasonló rendeltetésű rendszereihez. Blokkvázlata az 1. sz. ábrán látható.

A rádiólokátorból érkező analóg jelet digitális információvá alakítják, majd a digitális jelet számítógéppel feldolgozzák, az információ tartalom kinyerése után továbbítják az "ASOC" interfészen keresztül a NATO harcálláspontra.

A logisztikai szervezeteknek más jellegű feladatokkal kell megküzdnie. A logisztikai főigazgatóság alárendelt ellátó-központjaiban felhalmozott technikai eszközök, fegyverzeti -, és lőszeranyagok, ruházati anyagok, ... stb. az információhordozók. Az anyagok tárolása, azonosítása és mozgásának követése számos adminisztratív, gyakran bürokratikus feladatot vonz magával. Ezek a feladatok jól átgondolt informatikai elemek beépítésével tehetőek könnyebbé, gyorsabbá, rugalmasabbá.

Ilyen informatikai elemek a következők lehetnek:

1.) Az ellátó-központok által tárolt anyagokra, technikai eszközökre alapozott adatbázisok létrehozása, meglévő adatbázisok modernizációja az információk megosztása érdekében. Az adatbázisokat a keletkezés helyén kellene tárolni, karbantartásával az adatokat szolgáltató katonai szervezet lenne felelős.

1.sz. ábra

2.) A megosztott adatbázisok elérését egy korszerű, megfelelő minőségű informatikai rendszer (helyközi hálózat) tenné lehetővé. A rendszernek biztosítania kellene tenni a fenti adatbázisok szűrt adatainak elérését. Az egyik legmegfelelőbb megoldás a TCP/IP alapú protokollal működő INTRANET hálózat, mely az adatbázisok elérését az Internethez hasonlóan Html formátumban biztosítja. A fentiek objektum orientált adatbázis fejlesztő rendszert feltételeznek. A Magyar Honvédség az Oracle Corporation rendszereit részesíti előnyben.

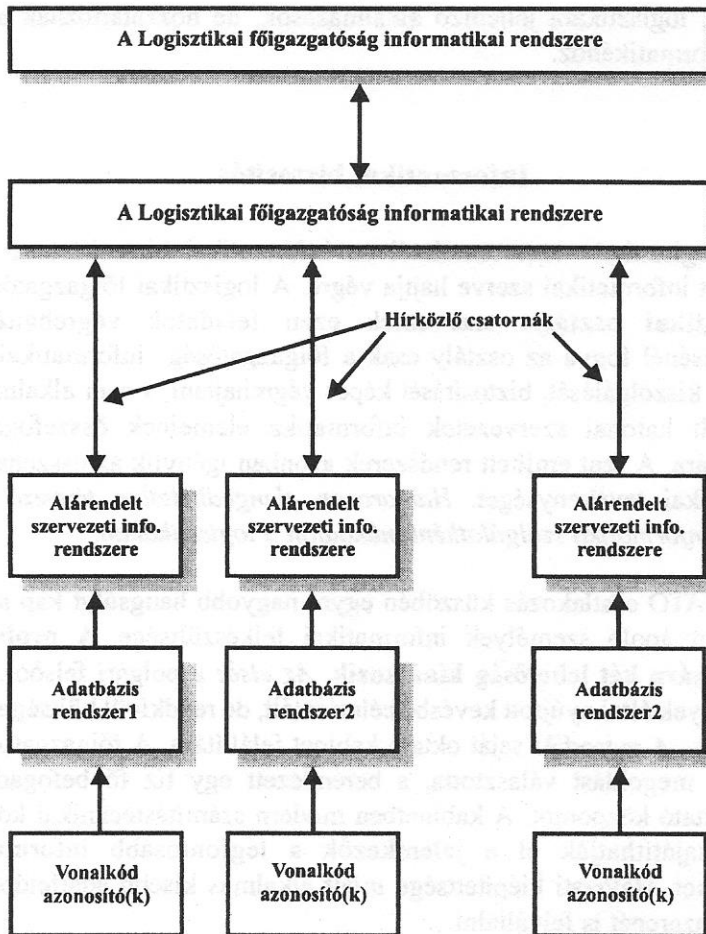
3.) Az adatbázisok naprakészségét az anyagok mozgatásánál lehet megfogni. Kényelmes megoldásnak tűnik, ha az anyag bevételezése és kiadásakor egyben az adatbázis frissítése is megtörténik. Ilyen lehetőségeket nyújtanak pl.: a vonalkódos felismerő rendszerek. Használatuk nem csak kényelmes, de a bürokratikus feladatok nagy részét is megoldhatja. Ilyen rendszert használnak pl.: a ruházati ellátó-központ alárendelt ruházati boltjaiban.

4.) Az előző pontban említett feladat korszerű termékazonosítási feladatokat von maga után.

5.) Az ellátó-központoktól eltérő adatbázisok meglétét feltételezi a közlekedési szolgálat feladatai. Adatbázisai főként az ország útvonalainak és azok tereptárgyainak nyilvántartásából tevődnek össze. Digitális térkép-adatok feldolgozására a térinformatika tudománya nyújthat segítséget.

6.) Az adatszolgáltatás tervezésénél kiemelt szerepet kapnak az adatvédelmi eljárások.

A fentiek a következő egyszerű (2.sz) ábrának megfelelően alkotnak egységes rendszert:

2.sz. ábra

A logisztikai szervezeteknél a felsoroltakon kívül még számos informatikai alkalmazás lehetséges. Itt lehetne felsorolni az irodaautomatizálást, elektromos levelezést és még számos lehetőséget, amelyek nem speciális, logisztikára jellemző alkalmazások, de hozzátartoznak a korszerű informatikához.

Informatikai biztosítás

A logisztikai szervezeteknél az informatikai biztosítást az adott szervezet informatikai szerve hajtja végre. A logisztikai főigazgatóságon **informatikai osztályt** szerveztek ezen feladatok végrehajtására. Szervezésénél fogva az osztály csak a főigazgatóság informatikai feladatainak kiszolgálását, biztosítását képes végrehajtani, s nem alkalmas az alárendelt katonai szervezetek informatika elemeinek összefogására, irányítására. A fent említett rendszerek azonban igénylik az összehangolt informatikai tevékenységet. *Hamarosan elengedhetetlen tényező lesz, hogy az informatika szolgálatként működjön a logisztikában.*

A NATO csatlakozás küszöbén egyre nagyobb hangsúlyt kap a kapcsolatokat ápoló személyek informatikai felkészültsége. A **probléma megoldására két lehetőség kínálkozik. Az első:** a polgári felsőoktatási intézmények által nyújtott kevésbé célorientált, de rendkívül költséges tanfolyamok. **A második:** saját oktató kabinet felállítása. A főigazgatóság a második megoldást választotta, s berendezett egy tíz fő befogadására képes oktató központot. A kabinetben modern számítástechnikai környezetben sajátíthatják el a jelentkezők a legfontosabb informatikai ismereteket. Hálózati kiépítettsége miatt alkalmas kisebb adatfeldolgozó központ szerepét is felvállalni.

Számítógép hardver tekintetében a logisztika egyszerűen van előnyös és hátrányos helyzetben. Előnyös mert az eszközök beszerzésével, szervizelésével az egyik alárendelt szervezet (MH EATEK) foglalkozik így azok a feladatokhoz könnyebben tervezhetőek lennének. Hátrányos helyzetben pedig azért van mert szolgálatok anyagi kiadásai mellett nem mindig megfelelő pénzmennyiség jut számítástechnikai berendezések beszerzésére.

A logisztikai főigazgatóság rendeltetéséből adódó feladataihoz szükséges szoftverek ellátása a HVK Informatikai Csoportfőnökség közreműködésével történik. A programok tárolása, nyilvántartása, installálása minden napos feladat. A vegyes fejlettségű számítógépparkot követve a szoftverek is nagy szórást mutatnak. A kompatibilitás eléréséhez felsőbb szintű vezetői akarat szükséges. Ezek közül kiemelten kezelendők az operációs rendszerek, Office csomagok, archiváló eljárások, melyek különböző verziói az inkompatibilitás miatt akadályozzák az információ áramlást.

A főigazgatóságon és az alárendelt katonai szervezeteknél többnyire Clipper és FoxPro fejlesztői környezetben megírt adatbázisok léteznek. Ezek működtetése az új, Windows95 alapú rendszerekben egyre több problémát okoznak felhasználóiknak. Az objektum orientált adatbázis fejlesztő programok, mint az Oracle elsajátításához idő, és a szakállomány folyamatos képzése szükséges. A fejlesztő rendszereket pedig már most be kellene szerezni, hogy a későbbiekben ez az állomány megfelelő felkészültséggel tudja majd alkalmazni őket.

Az egyik jelentős problémát, az erőforrás hiányt az főigazgatóság központi erőforrások biztosításával próbálta egyensúlyozni. Ennek érdekében informatikai stúdiót rendeztünk be, amelyben a multimédiás lehetőségektől a speciális számítástechnikai eszközökig kitudja elégíteni a kor követelményit, lehetőséget ad az Internet adta lehetőségek kiaknázására.

Sajnálatos módon a főigazgatóság jelenleg *nem rendelkezik informatikai hálózattal.* Tervezése jelenleg folyamatban van, megépítése nem sokáig várthat magára. A hálózat kialakítása nem csak a fent tárgyalt rendszer alapját képezheti, de a vezetéssel kapcsolatos mindennapi feladatok jelentős részét képes lenne átvállalni az arra igényes felhasználóktól.

Mint a cikk elején említettem, az informatika által nyújtott lehetőségek elfogadtatásához szemléletváltás kell. Nem szabad belenyugodni a bürokrácia mindennapi unalmas útvesztőibe, meg kell látni a könnyebb, gyorsabb, rugalmasabb munkavégzés lehetőségeit. Igényeket kell támasztani az informatikával szemben. Életkori sajátosságnak tűnik az, ahogy az

